

Робоча програма дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»

ОП: ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ · ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЕКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Українська мова (за професійним спрямуванням)

Освітня програма: Фізична терапія, ерготерапія; Фізична реабілітація

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Лекцій: не передбачено

Призначення дисципліни

Дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» формує у студентів системну мовно-комунікативну компетентність, необхідну для ефективного спілкування у фаховій діяльності фізичного терапевта та ерготерапевта. Курс охоплює норми сучасної літературної мови, стилістику наукового та офіційно-ділового мовлення, медичну термінологію, а також уміння складати фахову документацію.

Дисципліна є обов'язковою для підготовки бакалаврів з освітніх програм «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація» і забезпечує формування загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою.

Загальні компетентності

Мовна культура

Здатність вільно, грамотно і нормативно послуговуватися українською мовою в усній та писемній формах: дотримуватися орфоепічних, лексичних, граматичних, стилістичних норм сучасної літературної мови у фаховому контексті.

Комунікація

Здатність до ефективної усної та письмової комунікації: чітко викладати фахові думки, аргументовано спілкуватися з пацієнтами, колегами та роботодавцями, оформлювати ділову та медичну документацію.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, анотацій, презентацій і фахових проектів.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність та готовність до командної взаємодії під час групових обговорень фахових мовних ситуацій, рольових ігор і ділових комунікацій у галузі фізичної терапії та ерготерапії.

Студент повинен вміти: дотримуватися норм сучасної літературної мови; складати різні типи ділових та медичних документів; грамотно спілкуватися в усній і письмовій формах; вільно оперувати фаховою термінологією; підготовляти наукові та аналітичні матеріали.

Фахові компетентності

Нормативне мовлення фахівця

Здатність дотримуватися всіх норм сучасної української літературної мови у фаховому мовленні: орфоепічних, орфографічних, лексичних, граматичних і стилістичних. Знання специфіки функціонування мови у галузі охорони здоров'я та реабілітації.

Термінологічна компетентність

Здатність правильно вживати та пояснювати терміни галузі фізичної терапії, ерготерапії та фізичної реабілітації; орієнтуватися в термінологічних словниках, розрізняти термін, професіоналізм і жаргонізм.

Ділова документація

Знання видів і форм офіційно-ділового мовлення; уміння складати реабілітаційні картки, протоколи, акти, службові листи, заяви, резюме та іншу документацію відповідно до ДСТУ та вимог галузі охорони здоров'я.

Науковий стиль та комунікація

Орієнтування в особливостях наукового стилю; уміння готувати реферати, анотації, наукові статті, наукові доповіді; ефективно спілкуватися з пацієнтами, їхніми родичами та мультидисциплінарною командою.

Результати навчання

01

Норми мови у фаховому мовленні

Пояснювати та дотримуватися орфоепічних, орфографічних, лексичних, граматичних і стилістичних норм сучасної літературної мови в усних і письмових фахових ситуаціях.

03

Ділова документація

Складати та оформлювати різноманітні ділові та медичні документи (реабілітаційні картки, протоколи, службові листи, резюме) відповідно до вимог ДСТУ і галузевих стандартів.

02

Стилі мовлення та термінологія

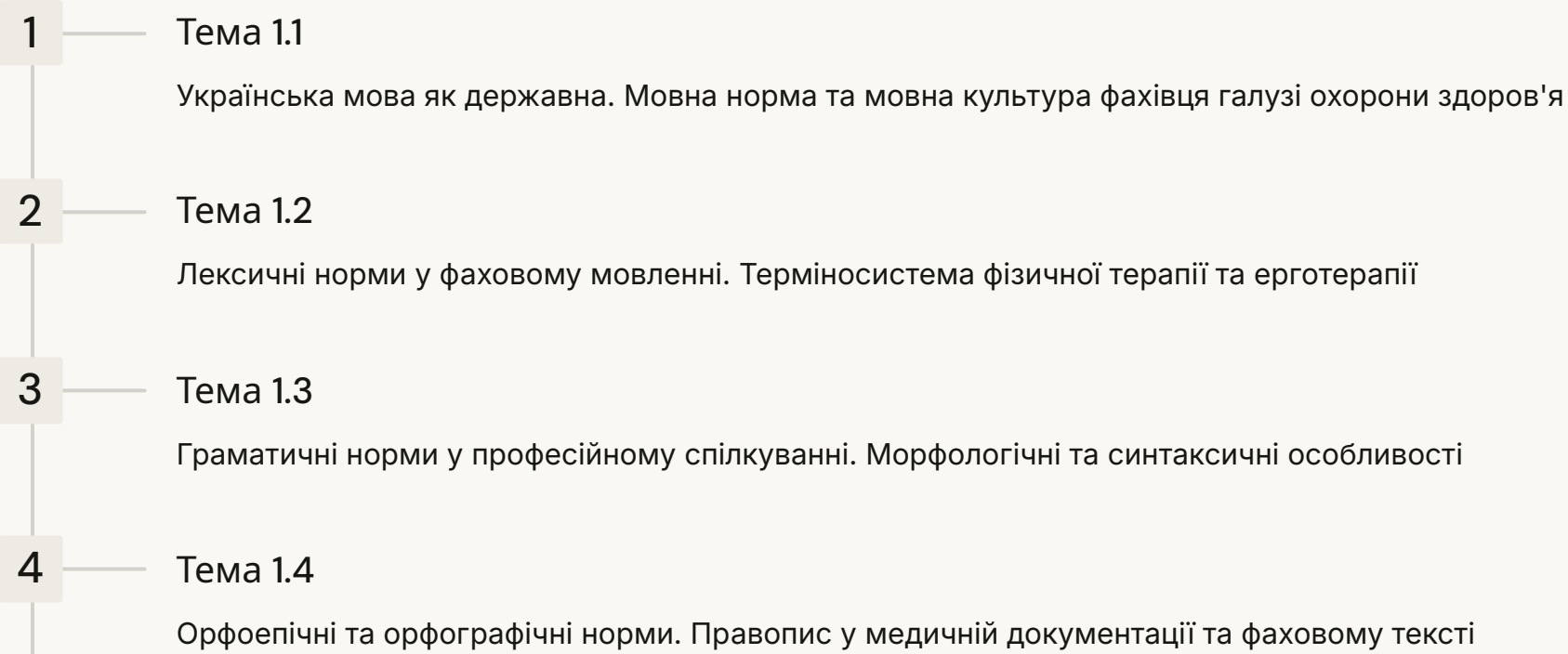
Характеризувати стилі сучасної української мови, зокрема науковий та офіційно-діловий; правильно вживати терміни галузі фізичної терапії, ерготерапії та фізичної реабілітації.

04

Фахова комунікація

Ефективно спілкуватися в усній і письмовій формах у фаховому середовищі: проводити бесіди з пацієнтами, готувати доповіді, презентації, наукові тексти та публічні виступи.

Мовна норма і культура фахового мовлення

-
- 1 — Тема 1.1
Українська мова як державна. Мовна норма та мовна культура фахівця галузі охорони здоров'я
 - 2 — Тема 1.2
Лексичні норми у фаховому мовленні. Терміносистема фізичної терапії та ерготерапії
 - 3 — Тема 1.3
Граматичні норми у професійному спілкуванні. Морфологічні та синтаксичні особливості
 - 4 — Тема 1.4
Орфоепічні та орфографічні норми. Правопис у медичній документації та фаховому тексті

Українська мова як державна. Мовна норма і культура мовлення

Практичне заняття (4 год.)

Завдання 1. Аналіз мовного законодавства: Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» — ключові положення для медичних і реабілітаційних фахівців. Обговорення практичних ситуацій.

Завдання 2. Комунікативні ознаки культури мовлення: правильність, точність, логічність, чистота, доречність, виразність. Аналіз фахових мовленнєвих ситуацій у галузі фізичної терапії та ерготерапії.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Ключові питання заняття

- Статус української мови як державної та мовне законодавство
- Поняття мовної норми та її різновиди
- Комунікативні ознаки культури мовлення фахівця
- Суржик та його усунення в професійному спілкуванні
- Мова і професія фізичного терапевта / ерготерапевта

Самостійна робота (4 год.)

Завдання 1. Опрацювання: Шевчук С. В. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2023) — розділ «Мовна норма та культура мовлення».

Завдання 2. Підготовка реферату: «Мова в житті та діяльності фізичного терапевта: значення мовної компетентності».

Завдання 3. Скласти список типових суржикових помилок у медичній галузі та навести нормативні відповідники.

Очікуваний результат: студент знає основи мовного законодавства, розуміє поняття мовної норми та культури мовлення, усвідомлює їх значення для фахової діяльності.

Лексичні норми. Терміносистема фізичної терапії та ерготерапії

1

Лексичні норми

Пароніми, синоніми, антоніми у фаховому мовленні.
Мовні кліше та штампи.

2

Термін і термінологія

Поняття терміна, терміносистеми, терміносфери.
Вимоги до терміна. Номенклатура.

3

Галузева термінологія

Терміни фізичної терапії, ерготерапії, реабілітації.
Іншомовні терміни. Терміни-латинізми.

4

Словники фахівця

Термінологічні, тлумачні, медичні словники. Роль
словників у підвищенні мовленнєвої культури.

Практичне заняття (4 год.)

Аналіз термінологічного словника галузі фізичної терапії та ерготерапії; складання власного термінологічного мінімуму; вправи на розмежування термінів, професіоналізмів і жаргонізмів; робота зі словниками. Кейс: «Неправильне вживання медичного терміна — наслідки для пацієнта».

Самостійна робота (4 год.)

СРС: Опрацювання: Куза А., Дерпак О. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2022) — розділ «Термін і термінологія»; підготовка глосарію з 30 термінів галузі фізичної терапії та ерготерапії з тлумаченнями; пошук паронімів, характерних для медичної сфери.

Граматичні, орфоепічні та орфографічні норми у фаховому мовленні

Тема 1.3 — Граматичні норми (4 год.)

Морфологічні норми у фаховому мовленні: відмінювання іменників — назв хвороб, процедур, посад; уживання прийменників у медичній документації; особливості числівників та їх відмінювання. Синтаксичні норми: складні речення у діловому та науковому тексті, дієприкметникові і дієприслівникові звороти, типові помилки.

Практика: Редагування текстів медичної документації; вправи на відмінювання термінів; аналіз типових граматичних помилок у звітах фізичних терапевтів.

СРС (3 год.): Опрацювання: Мамич М. В. «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (2023) — розділ «Граматичні норми»; підготовка таблиці «Типові граматичні помилки у мовленні медиків та їх виправлення».

Тема 1.4 — Орфоепічні та орфографічні норми (4 год.)

Орфоепічні норми: наголос у фахових словах (діагноз, реабілітація, терапія, фізіотерапія, протез та ін.); вимова голосних і приголосних. Орфографічні норми: правопис термінів іншомовного походження; великої літери у назвах закладів, посад; скорочення в медичній документації. Новий Український правопис 2019 р. та практика його застосування.

Практика: Орфоепічний практикум: наголошування фахових слів; диктант з термінів галузі; редагування документів з орфографічними помилками.

СРС (3 год.): Опрацювання «Українського правопису» (2019) — актуальні зміни; складання переліку складних у написанні термінів фізичної реабілітації.

Стили мовлення та усна фахова комунікація

Тема 2.1

Стили сучасної української мови. Науковий стиль та його особливості у галузі реабілітації.

Тема 2.2

Офіційно-діловий стиль. Реквізити ділових документів. Вимоги ДСТУ 4163–2020.

Тема 2.3

Культура усного мовлення фахівця. Мовленнєвий етикет у медичній практиці.

Тема 2.4

Публічний виступ, презентація та ділова нарада. Мовне оформлення фахового виступу.

Стилі сучасної української мови. Науковий стиль

Практичне заняття (4 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз текстів різних стилів (розмовний, публіцистичний, офіційно-діловий, науковий): виявлення ознак кожного стилю; визначення стилю за мовними маркерами.

Завдання 2. Кейс: аналіз наукових текстів із галузі фізичної терапії — виявлення характеристик наукового стилю: термінологічність, точність, об'єктивність, логічність.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Ключові питання заняття

- Функціональні стилі сучасної літературної мови
- Ознаки та жанри наукового стилю
- Науковий підстиль у галузі охорони здоров'я
- Терміни та кліше наукового тексту
- Реферат, анотація, тези як жанри наукового стилю

Самостійна робота (4 год.)

Завдання 1. Опрацювання: Шевчук С. В. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2023) — розділ «Стилі сучасної української мови».

Завдання 2. Підготовка реферату: «Науковий стиль у галузі фізичної терапії та ерготерапії: особливості та вимоги».

Завдання 3. Написання анотації до наукової статті з фахового журналу з реабілітації.

Очікуваний результат: студент вміє розрізняти функціональні стилі, характеризувати науковий стиль і застосовувати його ознаки у власних наукових текстах.

Офіційно-діловий стиль. Вимоги до ділових документів

Практичне заняття (4 год.)

Складання і редагування ділових документів: заяви про прийом на роботу фізичного терапевта; резюме за міжнародним та вітчизняним зразком; протоколу засідання реабілітаційної комісії; службового листа. Аналіз ДСТУ 4163–2020.

Самостійна робота (4 год.)

СРС: Опрацювання: Голоюх Л. В. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2022) — розділ «Офіційно-діловий стиль»; складання пакету документів для реального або змодельованого місця роботи фізичного терапевта / ерготерапевта (заява + резюме + автобіографія).

Усне фахове мовлення: етикет та публічний виступ

Тема 2.3 — Мовленнєвий етикет у медичній практиці (4 год.)

Культура усного мовлення фахівця: чистота, правильність, доречність. Мовленнєвий етикет: формули вітання, прощання, вибачення, прохання у спілкуванні з пацієнтами та колегами. Специфіка спілкування з пацієнтами різних вікових груп та з особливими потребами. Ненасильницька комунікація у реабілітаційному середовищі.

Практика: Рольові ігри «Прийом пацієнта», «Пояснення реабілітаційної процедури», «Взаємодія в мультидисциплінарній команді»; аналіз типових мовленнєвих помилок у комунікації медиків.

СРС (4 год.): Опрацювання: Мамич М. В. «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (2023) — розділ «Мовленнєвий етикет»; підготовка пам'ятки «Правила мовленнєвого етикету фізичного терапевта».

Тема 2.4 — Публічний виступ та ділова нарада (4 год.)

Публічний виступ: підготовка, структура, мовне оформлення. Особливості виступу на науковій конференції та виробничій нараді. Презентація як форма наукової та ділової комунікації. Ділова нарада у закладі охорони здоров'я: регламент, протоколювання, мовні стандарти. Навички ефективного слухання та зворотного зв'язку.

Практика: Підготовка та виголошення міні-виступу на тему «Актуальна проблема фізичної терапії / ерготерапії»; розробка структури презентації для наукової конференції; рольова гра «Нарада реабілітаційного відділення».

СРС (4 год.): Підготовка тез доповіді для наукової конференції за фаховою тематикою; підготовка слайдової презентації з теми наукового дослідження.

Писемна фахова комунікація та наукова мова

Тема 3.1

Реферат, анотація, рецензія. Жанри наукового мовлення у галузі фізичної терапії та реабілітації.

Тема 3.2

Наукова стаття та дослідницький текст. Мовне оформлення, структура, цитування.

Тема 3.3

Фахова медична документація: реабілітаційні картки, виписки, заключення, звіти.

Тема 3.4

Переклад і редагування фахових текстів. Типові помилки перекладу медичних документів.

Жанри наукового мовлення: реферат, анотація, рецензія

Практичне заняття (4 год.)

Завдання 1. Аналіз структури реферату: вступ, основна частина, висновки, список джерел. Виявлення мовних стандартів для кожної частини. Порівняльний аналіз рефератів з галузі фізичної терапії.

Завдання 2. Кейс: написання анотації до фахової наукової статті (100–150 слів) — дотримання структури та мовних вимог.

Завдання 3. Підготовка рецензії на реферат одногрупника — відпрацювання критичного аналізу та аргументованого висловлювання.

Самостійна робота (4 год.)

- Опрацювання: Шевчук С. В. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2023) — розділ «Наукові жанри»
- Підготовка реферату: «Роль фізичної терапії у відновленні рухових функцій пацієнта: сучасні підходи»
- Складання списку мовних кліше та формул, характерних для наукового тексту в реабілітації

Очікуваний результат: студент вміє готувати та оформлювати реферат, анотацію, рецензію відповідно до вимог наукового стилю.

Ключові питання заняття

- Жанри наукового мовлення та їх функції
- Структура і мовне оформлення реферату
- Анотація: реферативна та інформативна
- Рецензія як жанр наукової критики
- Стандарти оформлення бібліографічного списку

Мовні кліше наукового тексту

У даній роботі розглядається... / Метою статті є... / Результати дослідження свідчать про... / Таким чином, можна зробити висновок... / Подальші дослідження передбачають...

Правильне використання мовних кліше забезпечує відповідність тексту вимогам наукового стилю та полегшує сприйняття інформації читачем.

Наукова стаття та дослідницький текст

Практичне заняття (4 год.)

Аналіз структури наукової статті у фахових виданнях із фізичної терапії та ерготерапії (УДК, назва, автор, анотація, ключові слова, вступ, методи, результати, обговорення, висновки, список джерел). Вправи з оформлення цитат, посилань, бібліографічного опису. Кейс: «Мовне редагування наукової статті».

Практика: Написання вступу наукової статті за власною фаховою темою; аналіз ключових слів; оформлення бібліографічного списку відповідно до APA та ДСТУ 8302:2015.

Самостійна робота (4 год.)

СРС: Опрацювання: Голоюх Л. В. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2022) — розділ «Наукова стаття»; підготовка анотації та ключових слів до власної наукової роботи з фізичної терапії або ерготерапії; пошук і аналіз 3 наукових статей у фахових виданнях — «Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології» та ін.

 Очікуваний результат: студент вміє структурувати наукову статтю, правильно оформлювати цитати та бібліографію, дотримуватися норм наукового стилю.

Фахова медична документація в реабілітації

Реабілітаційна карта пацієнта

Мовне оформлення реабілітаційної картки: анамнез, скарги, функціональний діагноз, мета, план, динаміка. Нормативна лексика та синтаксис медичних записів.

Виписка та заключення

Структура виписки з реабілітаційного відділення, заключення фізичного терапевта / ерготерапевта. Вимоги до стислості, точності та нормативності мовного оформлення.

Звіт та статистична документація

Мовне оформлення звітів про реабілітаційну діяльність, статистичних таблиць, актів. Скорочення, аббревіатури та умовні позначення у медичних документах.

Практичне заняття (4 год.)

Складання реабілітаційної картки пацієнта за запропонованим клінічним сценарієм; редагування виписки з реабілітаційного відділення; аналіз типових помилок у медичній документації. Обговорення стандартів ICF (Міжнародна класифікація функціонування) та їх відображення в документації.

Самостійна робота (4 год.)

СРС: Опрацювання зразків реабілітаційної документації; підготовка повного комплексу документів для змодельованого пацієнта (реабілітаційна картка, план втручання, проміжне заключення); вивчення термінів ICF у перекладі українською мовою.

Очікуваний результат: студент вміє складати й редагувати фахову медичну документацію з дотриманням мовних норм і вимог галузевих стандартів.

Переклад і редагування фахових текстів

Практичне заняття (4 год.)

Особливості перекладу фахових медичних текстів (з англійської, латинської) українською мовою. Типові помилки перекладу медичної документації: кальки, невиправдані запозичення, русизми. Редагування перекладених текстів. Аналіз офіційних перекладів міжнародних стандартів реабілітації.

Ключові питання

- Принципи перекладу наукових та медичних текстів
- Калькування та його прийнятність у фаховому мовленні
- Русизми у мовленні медичних працівників та їх подолання
- Редагування як вид мовленнєвої діяльності
- Термінологічна відповідність при перекладі стандартів ICF, МКХ-11

Самостійна робота (4 год.)

Завдання 1. Переклад і редагування фрагменту наукової статті з англійської мови за фаховою тематикою; зіставлення власного перекладу з опублікованим.

Завдання 2. Складання переліку «Небезпечні русизми у медичній документації та їх українські відповідники» (не менше 20 прикладів).

Завдання 3. Аналіз мовного оформлення офіційного перекладу класифікації ICF українською мовою — виявлення сильних сторін та недоліків.

Очікуваний результат: студент вміє перекладати фахові тексти, редагувати медичну документацію, уникати типових перекладацьких помилок.

Мова у фаховій діяльності фізичного терапевта та ерготерапевта

Тема 4.1

Комунікація з пацієнтами та їхніми родичами. Мова доступності. Informed consent українською.

Тема 4.2

Мовлення у мультидисциплінарній команді. Медична нарада, конференція, консилиум: мовні стандарти.

Тема 4.3

Сучасна термінологія фізичної реабілітації. Нові поняття та їх мовне опрацювання.

Тема 4.4

Мова в умовах воєнного часу: специфіка роботи з пацієнтами — учасниками бойових дій та ВПО.

Комунікація з пацієнтами та «мова доступності»

Практичне заняття (4 год.)

«Мова доступності» (Plain Language / Easy Read): принципи спрощення без втрати змісту при спілкуванні з пацієнтами. Складання письмових рекомендацій пацієнту доступною мовою. Informed consent (інформована згода): мовне оформлення, вимоги чіткості та зрозумілості.

Завдання: Переформулювання медичного тексту для пацієнта (без фахового жаргону); написання рекомендацій до домашньої програми реабілітації; розбір типових комунікативних труднощів у роботі з пацієнтами похилого віку.

Ключові питання

- Принципи ефективної комунікації з пацієнтом
- «Мова доступності» у медицині та реабілітації
- Мовне оформлення інформованої згоди
- Комунікація з пацієнтами з порушеннями мовлення та слуху
- Невербальна комунікація як доповнення до мовленнєвої

Самостійна робота (4 год.)

Завдання 1. Опрацювання: Шевчук С. В. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2023) — розділ «Комунікація у фаховому середовищі»; підготовка пам'ятки «Мова фізичного терапевта: що говорити і як».

Завдання 2. Підготовка зразка письмових рекомендацій пацієнту після реабілітаційного втручання — мовою, доступною для непрофесійної аудиторії.

Завдання 3. Аналіз і редагування зразка інформованої згоди пацієнта реабілітаційного центру.

Очікуваний результат: студент вміє адаптувати фахову мову для пацієнтів різних рівнів мовленнєвої компетентності, грамотно складати пацієнтські документи.

Мовлення у мультидисциплінарній команді

Практичне заняття (4 год.)

Рольова гра «Командна нарада реабілітаційного відділення»: ролі фізичного терапевта, ерготерапевта, лікаря, логопеда, психолога. Відпрацювання навичок представлення пацієнта, аргументації та ведення протоколу.

Самостійна робота (4 год.)

СРС: Опрацювання: Куза А., Дерпак О. «Українська мова за професійним спрямуванням» (2022) — розділ «Ділова комунікація»; підготовка письмового представлення клінічного випадку для командного обговорення; складання протоколу змодельованої реабілітаційної наради.

Сучасна термінологія фізичної реабілітації

Практичне заняття (4 год.)

Аналіз нових понять у галузі фізичної реабілітації, що увійшли до фахового вжитку: «ерготерапія», «ICF-підхід», «клієнтоцентрована практика», «евіденс-базована медицина», «нейрореабілітація», «мобільність», «активність», «участь». Їх мовне опрацювання в українській термінологічній системі.

Завдання: Укладання сучасного термінологічного словника з фізичної реабілітації (50 термінів); аналіз неузгодженості термінологічних стандартів у чинній документації; порівняння україномовних та англomовних стандартів ICF.

Ключові питання

- Формування сучасної термінологічної бази галузі
- Запозичення у медичній термінології: критерії прийнятності
- Уніфікація термінології як завдання фахової спільноти
- ICF та МКХ-11 в українськомовному варіанті

Самостійна робота (3 год.)

Завдання 1. Підготовка анотованого глосарію «Сучасна термінологія ерготерапії та фізичної терапії»: 50 термінів із визначеннями, прикладами вживання та джерелами.

Завдання 2. Порівняльний аналіз термінів у нормативних документах МОЗ України та міжнародних стандартах — виявлення розбіжностей та пропозиції щодо уніфікації.

Завдання 3. Опрацювання офіційного сайту МОЗ України (moz.gov.ua) — аналіз актуальних документів галузевої термінології.

Очікуваний результат: студент вміє орієнтуватися в сучасній термінологічній базі галузі, аналізувати нові поняття та обґрунтовувати їх мовне оформлення.

Мова в умовах воєнного часу: специфіка роботи з пацієнтами — учасниками бойових дій та ВПО

Практичне заняття (4 год.)

Специфіка мовленнєвої взаємодії з пацієнтами — учасниками бойових дій (АТО/ООС/повномасштабне вторгнення): психологічна безпека мови, уникнення ретравматизації. Термінологія психологічної реабілітації. Взаємодія з внутрішньо переміщеними особами (ВПО): мовні аспекти доступності послуг.

Завдання 1. Аналіз мовленнєвих ситуацій у роботі з пацієнтами після бойових травм — відпрацювання коректних мовних формул.

Завдання 2. Складання листівки-інструкції для ВПО про послуги реабілітаційного центру доступною мовою.

Завдання 3. Дискусія: «Нові слова та вирази у мові реабілітаційних фахівців в умовах війни».

Самостійна робота (3 год.)

Завдання 1. Підготовка аналітичної записки «Мовні виклики фізичного терапевта та ерготерапевта в умовах воєнного часу: новий лексикон та комунікативні стратегії».

Завдання 2. Опрацювання: Мамич М. В. «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (2023) — розділ «Комунікація у кризових ситуаціях»; аналіз нових слів і виразів, що увійшли до активного вжитку медичних фахівців після 2022 р.

Завдання 3. Підготовка та презентація міні-проекту: «Мова реабілітаційного фахівця в сучасних умовах: виклики та рішення».

Очікуваний результат: студент усвідомлює специфіку мовленнєвої взаємодії у складних клінічних і соціальних контекстах, вміє адаптувати комунікацію до потреб вразливих груп пацієнтів.

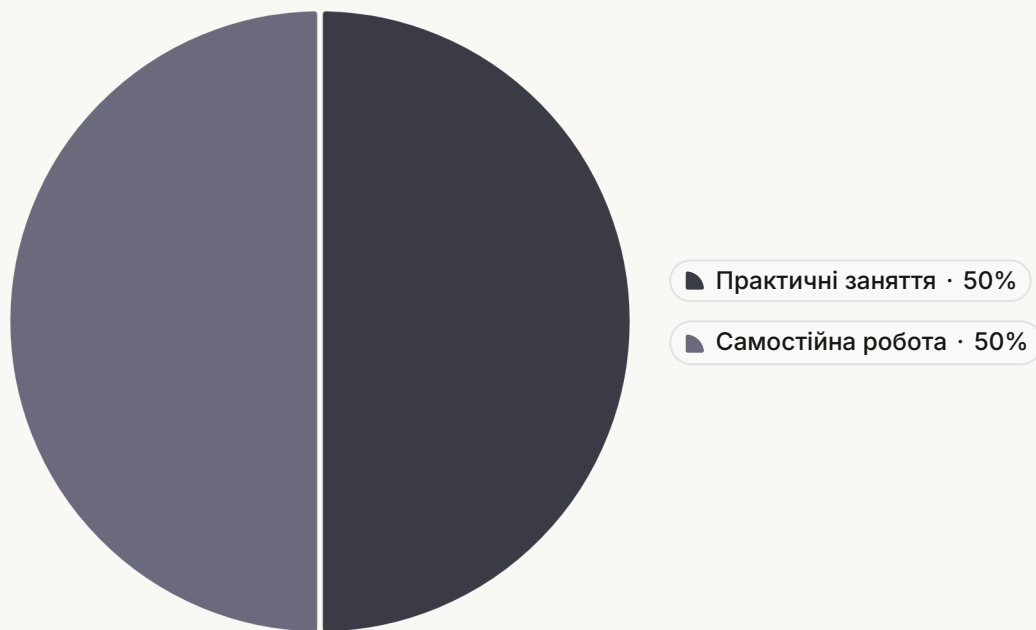
Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Мовна норма і культура мовлення	—	4	4
	Тема 1.2 — Лексичні норми. Терміносистема	—	4	4
	Тема 1.3 — Граматичні норми	—	4	3
	Тема 1.4 — Орфоепічні та орфографічні норми	—	4	3
Модуль 2	Тема 2.1 — Стилi мовлення. Науковий стиль	—	4	4
	Тема 2.2 — Офіційно-діловий стиль	—	4	4
	Тема 2.3 — Мовленнєвий етикет	—	4	4
	Тема 2.4 — Публічний виступ та ділова нарада	—	4	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Реферат, анотація, рецензія	—	4	4
	Тема 3.2 — Наукова стаття та дослідницький текст	—	4	4
	Тема 3.3 — Фахова медична документація	—	4	4
	Тема 3.4 — Переклад і редагування текстів	—	4	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Комунікація з пацієнтами	—	4	4
	Тема 4.2 — Мовлення у мультидисциплінарній команді	—	4	4
	Тема 4.3 — Сучасна термінологія реабілітації	—	4	3
	Тема 4.4 — Мова в умовах воєнного часу	—	4	3
Разом	16 тем	0	60	60

Загальний обсяг: 120 годин = 4 кредити ЄКТС. Лекцій не передбачено. Курс реалізується виключно через практичні заняття та самостійну роботу студентів.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між двома формами роботи у рівних частках.

Практичні заняття — 60 год. (50%)

Відпрацювання мовних навичок, аналіз фахових текстів і документів, рольові ігри, кейс-стаді, дискусії, складання ділових паперів та медичної документації. Лекційного компоненту не передбачено — вся теорія опрацьовується під час практичних занять та самостійно.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу, підготовка рефератів, анотацій, глосаріїв, наукових текстів, ділових документів, робота з літературою та ресурсами. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з курсу (Шевчук, Мамич, Голоюх, Куза та ін.), нормативними документами (ДСТУ, закони), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення, виділяє терміни, порівнює підходи різних авторів.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань (редагування документів, аналіз текстів, укладання глосаріїв); творчих завдань — реферати, анотації, наукові тези, міні-дослідження з актуальних питань фахової мови галузі фізичної терапії та ерготерапії.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: МОЗ України (moz.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Національної бібліотеки (nbuv.gov.ua), фахових журналів. Пошук актуальних нормативних документів та наукових статей.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання теоретичного матеріалу); підготовка до тестувань (мовні норми, терміни, документи); підготовка до контрольних робіт за модулем (систематизація знань, зразки документів).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: практичні мовні вправи, тестові завдання, редагування текстів, складання документів за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання, якість і нормативність мовлення. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або виконання практичного завдання.

2

Проміжний контроль

Комплексне практичне завдання або реферат, що охоплює теми змістовного модуля (написання документа, редагування тексту, аналіз мовних явищ, захист глосарію). Оцінюються грамотність, повнота відповіді, аргументованість, нормативність мовного оформлення. Проводиться після завершення кожного модуля.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та практичне письмове завдання (редагування, складання документа, написання тексту). Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» поєднує інтерактивні практично орієнтовані методи, що забезпечує формування комунікативної компетентності, необхідної для фахової діяльності у галузі фізичної терапії, ерготерапії та фізичної реабілітації. Лекційний компонент відсутній — теоретичний матеріал освоюється через практичну діяльність.

Робота з текстами

Аналіз, редагування та складання фахових текстів: документів, наукових статей, анотацій, рекомендацій для пацієнтів. Формування навичок грамотного письма.

Кейс-стаді

Аналіз реальних мовленнєвих ситуацій у галузі реабілітації; виявлення мовних помилок; вироблення коректних мовленнєвих стратегій у фаховому контексті.

Рольові ігри та дискусії

Моделювання фахових комунікативних ситуацій: прийом пацієнта, командна нарада, публічний виступ; розвиток навичок усного мовлення та мовленнєвого етикету.

Самостійне дослідження

Підготовка глосаріїв, рефератів, наукових текстів; самостійний пошук і опрацювання нормативних та наукових джерел; розвиток навичок роботи з інформацією.

Практикум з документів

Складання реальних ділових та медичних документів (реабілітаційна картка, заява, резюме, протокол) з подальшим аналізом та корекцією помилок.

Термінологічний практикум

Робота зі словниками, глосаріями та термінологічними стандартами галузі; укладання власних термінологічних мінімумів; відпрацювання правильного вживання фахових термінів.

Рекомендована література — Підручники та посібники (2022–2024 рр.)

1. Шевчук С. В.

Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. — Київ : Алерта, 2023. — 536 с.

2. Мамич М. В.

Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч.-метод. посібник. — 3-тє вид., доповн. і перероб. — Одеса : Фенікс, 2023. — 86 с.

3. Куза А., Дерпак О.

Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібник для студентів першого (бакалаврського) рівня. — Львів : ЛНУП, 2022. — 233 с.

4. Голоюх Л. В.

Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посібник. — Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. — 192 с.

5. Дерпак О. В., Куза А. М.

Українська мова за професійним спрямуванням: Практикум для студентів ОС «Бакалавр». — Львів : ЛНУП, 2024. — 120 с.

6. Голод Р. Б., Мельничук О. М.

Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. для студентів медичних закладів вищої освіти. — Івано-Франківськ : Вид-во ІФНМУ, 2022. — 212 с.

7. Шутак Л. Б., Ткач А. В.

Культура мовлення медичного фахівця : навч. посібник для студентів ЗВО медичного профілю. — Чернівці : БДМУ, 2023. — 196 с.

8. Нікітіна А. В., Глазова О. П.

Ділова українська мова : підручник для студентів ЗВО. — 2-ге вид., оновл. — Київ : Академвидав, 2022. — 368 с.

Додаткова література та нормативні джерела

9. Український правопис

Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. — Київ : Наукова думка, 2019. — 282 с. *Обов'язкове нормативне джерело для всіх тем курсу.*

10. ДСТУ 4163–2020

Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. — Чинний від 2021–09–01. — Київ : Держспоживстандарт України, 2020. *Рекомендується для тем 2.2–3.3.*

11. Великий тлумачний словник сучасної української мови

/ Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2022. — 1736 с. *Рекомендується для всіх тем курсу.*

12. Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Тодор О. Г.

Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. — Київ : Либідь, 2022. — 224 с. *Рекомендується для тем 1.1–1.4.*

Нормативно-правова база

→ Конституція України

Прийнята 28 червня 1996 р. Стаття 10 — державна мова. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25.04.2019 № 2704-VIII

Визначає сфери обов'язкового вживання державної мови, у т. ч. у сфері охорони здоров'я. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII

Визначає засади освітньої діяльності в Україні, мовну підготовку фахівців. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» від 03.12.2020 № 1053-IX

Регулює діяльність фізичних терапевтів та ерготерапевтів, визначає стандарти документування. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (зі змінами)

Регламентує вимоги до мовної підготовки фахівців ЗВО. zakon.rada.gov.ua

Офіційні ресурси та фахові видання

МОЗ України

moz.gov.ua — нормативні документи, стандарти надання реабілітаційної допомоги, офіційна документація галузі.

Верховна Рада України

zakon.rada.gov.ua — нормативно-правова база, законодавчі акти з питань мовної політики та охорони здоров'я.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського

nbuv.gov.ua — електронні ресурси, наукові статті, монографії з мовознавства та реабілітаційних наук.

Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України

linguistics.org.ua — наукові публікації з лінгвістики, термінознавства, культури мови.

Журнал «Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології»

Фахове видання з питань реабілітації — джерело наукових текстів для мовного аналізу та написання власних наукових робіт.

«Ukrainian Journal of Physical Therapy»

Двомовне фахове видання — матеріал для аналізу перекладу та термінологічних відповідників у галузі фізичної терапії.

Міністерство освіти і науки України

mon.gov.ua — освітні стандарти, навчальні програми, методичні матеріали з дисципліни.

Термінологічний портал НАНУ

term.in.ua — електронна база українських галузевих термінів, зокрема медичних та реабілітаційних.

Зв'язок дисципліни з освітніми програмами «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація»

Чому мовна підготовка важлива для реабілітолога?

Дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є невід'ємною складовою підготовки бакалаврів з фізичної терапії, ерготерапії та фізичної реабілітації. Фахівець цієї галузі щодня використовує мову як інструмент лікувальної взаємодії: спілкується з пацієнтами, родичами, командою, оформлює документацію.

Грамотне мовлення забезпечує точність передачі клінічної інформації, довіру пацієнта та відповідність стандартам якості медичної допомоги. Помилки у мові можуть призвести до непорозумінь і навіть ризиків для безпеки пацієнта.

Практичне значення для майбутньої кар'єри

- Грамотне оформлення реабілітаційної документації відповідно до галузевих стандартів
- Ефективна комунікація з пацієнтами та їхніми родичами — основа клієнтоцентрованої практики
- Навички публічного виступу для представлення результатів роботи та участі у конференціях
- Знання ділового мовлення для взаємодії з роботодавцями, страховими компаніями та державними органами
- Вміння готувати наукові тексти для публікацій у фахових виданнях
- Мовна впевненість у мультидисциплінарній команді та при взаємодії з міжнародними партнерами

Ключові компетентності курсу — Підсумок

Курс охоплює всі ключові аспекти мовної підготовки фізичного терапевта та ерготерапевта — від опанування норм сучасної літературної мови до спеціалізованої комунікації з пацієнтами у складних клінічних і соціальних контекстах.

Бажаємо успіхів у вивченні Української мови за професійним спрямуванням!

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

16

Тем

У 4 змістовних модулях

8

Джерел

Рекомендованої літератури 2022–2024 рр.

«Мова — це не лише спосіб спілкування, а й інструмент лікування.» — адаптовано для фахівців реабілітаційної галузі

ОП Фізична терапія, ерготерапія · Фізична реабілітація · Бакалавр · 4 кредити ЄКТС